

Smiril

Fyri stutt síðan byrjaði Smiril eina nýggja ferðætlan, og hon var í förum heldur ólagalig — hvat ið postflutningi viðvíkti. — Men nú er tibetur tann ferðætlanin avlýst og tann gamla aftur komin í gildi. Men eftir seinasta Föroyatíðindi at døma, so er tað ikki í samljóð við hesa ferðætlan skjýtur uppá, at Smiril skal sigla annan hvønn leygardag fyrst á Vág. Til hetta er tað at siga, at tað liggur heilt illa fyri við tað, at postbáturin nettupp bíðar eftir postinum frá Smirli, sum skal flytast til Hvalba—Sandvík.

Mangt marghátligt kemur frá Föroyatíðindi, so kann hetta vera eitt. J. S.

Bert sosialistabløðini koma út

Øll bløð í Danmark uttan javnaðarbløðini og kommunistabløðið »Land og Folk« (Lam og Fjols) eru í dag stæðgað. Sum kunnu eiga fakfeløgini øll javnaðarbløðini — og tey eru umleið 70 í tali. Í Danmrk eru fakfeløgini og javnaðarflokkurin eitt, tí eiga teir eisini hesa ræðuligu stríðsmegina — 70 bløð, fleiri hundrað miljónir kr. í verkfallskössunum, brúksfeløgini, og fram um alt stjórnina í landinum.

F. A.

Á aðalfundi Føroya Arðeidarafelags um vikuskiftið varð Arne á Rógvi, Vestmanna, valdur til formann felagsins. Hinir stjórnarlimirnir eru: Hemming Jespersen, Tvøroyri, næstf., Meinhard Joensen, Vági, Jóhannes Olsen, Sandavági, Hans J. Johansen, Klakksvík, Andrea Árting og Andrew Ísheim, Havn.

Ferðamannastovan.

Ætlanin er at skipa so fyri, at skrivstova Føroya Ferðamannafelags nú aftur verður regluliga opin, so hon kann verða ferðafólki til tað gagn, hon er ætlað.

Bert 7.000 kr. higartil

Úr Íslandi frættist, at menn, ið fóru hídani miðskeiðis í januar, og síðan hava verið við trolara, ikki hava verið óso heppnir. Vedrið hevur verið ólagaligt. Ein av trolarunum hevur gjørt 7 túrar, men ikki varð úrtkan meira enn 7000 íslendskan kr. Nú verður sagt frá betri líkindum og góðari veiðu.

Betri úrslit

Útróðurin undir Føroyum tykist geva reiðiliga meira av sær enn Íslandsveiðan. Undir Føroyum veiddi skip í vár 30 tons. Úrtøkan hjá manningini var 2100 kr. Ein part av somu tíð veiddi eitt annað skip góð 70 tons undir Íslandi. Úrtøkan av hesum liggur umleið 1500 kr. Her er ovurstórur munur á. Ein høvudsorsøkin er sjálvandi teir vánligu sáttmálarnir hjá langfaramonnum.

SOSIALURIN

NR. 13

31. MARS 1956

29. ÁR.

Holberg í Sjonleikarhúsinum

Pól J. Lindberg

Mourits Mohr

Havnar Sjonleikarfelag ætlar loksins at leggja fyrri við einum Holberg-sjonleiki á vetrarskránni. Síðani kornskurðið, tí ið sjonleikararnir sýndu frálíka teiti sitt, hevur verið iðgeng á pallinum.

Nú ætla teir at fara undir Heindrik og Pernilla av Holberg, sum Mourits Mohr og Pól Johs. Lindberg hava prittlað til føroyskt.

Holberg var Norðmaður, ættaður úr Bergen, men var mestu ævi sína í Danmark. Hann var ríðdúddur í 1684 og doyði í 1764. Hann varð gravsettur í Sorø dómkirkju.

Hann gekk fyrst á latínskúla í Bergen, tók studentsprógv í Keypmannahavn og teologisk embætismannaprógv.

Tá ið hann var lúðurur við áðall henda skúla, fór hann út at ferðast, og var hann samanlagt burtur í hálvt sætta ár. Ikki hevði hann nógvar pengarnar, men tað helt honum ikki aftur. Hevði hann ikki ráð at koyra, so gekk hann, og var hann heilt komin á trot við pengar, sang hann við dýrnar hjá fólki ella átók sær starv sum lærari í máli og fiólspæli. Ofta var hann sjúkur, og heldur ikki tað kundi forða honum. — Hann vitjaði Holland, Týskland, Frakland, Ongland og Italiu. Alla staðir vitjaði hann bókasövnini dúgliga, og Oxford lærda skúla.

Ferðirnar til Onglands og Fraklands hövdu serstakliga ómetaligan týdning fyrri Holberg. Her lærir hann at kenna nýggjar hugsanir, frambornar av

mætum monnum, sum gerast slóðbrótarar bæði á vitkapligum og øðrum økjum.

Heimafturkomin sá hann, hvussu stutt Danir vóru kominir á vitkapligum kanningum á lærdu skúlnum har, har teir ivaðust í, um jörðin var ein pannukøka ella hon var skapað sum ein hakafótur, ella hon var fyra- ella áttahýrt, um einglarnir vóru skaptir áðrenn menniskjuni o. a.

Við allari hesari dyggu barlast innan borða, sum hann hevði nomið uttan lands, sær hann í sprengilátri ein stuttleika, sum hann fær hug at seta upp í sjónleik.

Heindrikur og Pernilla er um tey forfinaðu og hábornu fólkin á dögum Holbergs. Tá var mikil stættarmunur, og tey minni múgvandi hövdu hug at amast og vinna sær lóttir teirra ríku, sær til. Her í hesum leiki letur Holberg tænaustofólkin Heindrik og Pernilla verða hövudsleikarar.

Mannagongdin er einfald og stuttlig. Tænarin Heindrikur hevur, meðan Leandur, húsharrin, hevur verið burtur staddur, latið seg í klæði hansara, og arbeiðskona Jeronimussar hevur stáð seg í klæði dóttir hansara, Leonoru, og eru farin at fjasa við hvørt annað. Teimum berst saman og haga sær sum rík og háborin fólk. — Síðani koma Leander og Leonora til biggjar, og av hesum ruðuleikanum stendst mikil flóka, sum sjonleikarar Havnar Sjonleikarfelags ætla at sýna okkum.

Amerikanskur skúlskapur

Hitt kapitalistiska Amerika unnir ikki hinum uppvaksandi ættarliðinum stórvægis skúlakunnleika, ella ið hvussu so er ikki stórvægis líkindi til tess. Her eru nökur töl, ið vísa, hvussu vordið er á hesum øki í hesum ovurhonds ríka landi.

Í 1954 vóru ikki minni enn 7674 skúlaøki, ið ongan skúla hövdu.

140.000 skúlastovur eru út av lagi ringar, ofta beinleiðis skaðiligar fyrri heilsuna.

18 pst. av skúlnum eru brandfarligir.

1955—56 er neyðugt at økja talið á skúlastovum við 203.000 stovum árliga, men í lötuni verða einans bygdar 60.000 um árið — av hesum 50.000 til nýkomnar næmingar.

1/2 miljón børn fáa undirvísing í privátskúlam, kirkjum, bílskúrum, hoyggjshúsum og vörugoymslunum.

Triðiparturin av klassunum í

New York eru yvirfyltir. Har eru klassar við 40—50 og 60 næmingum.

Skúlaspurningurin verður ikki loystur, uttan landskassin í minsta lagi letur 20 miljardir kr. árliga til hetta endamál.

Tað tvørra í dag 500.000 lærarar. Verður einki munandi gjørt, verður trottíð 800.000 um 10 ár.

Seinastu 10 árin er fólkatálið økt við 26 milj. Bert 1954 øktist fólkatálið við 4 milj.

Í 1940 var talið á skúlabørnum 2 0milj., í dag er tað yvir 30 milj., og um 5 ár ikki minni enn 35 milj.

Tað er bert 1 milj. lærarar at undirvísa hesum børnum — harav 141.000 ólærdir.

Lærararnir eru stórliga undirlöntir í dag. 1920 lósu 20 pst. av næmingunum á lærdu skúlnum til lærarar, í dag bert 2 pst.

Síðan 1914 er lönin hjá bilstjórnum hækkað 140 pst. Hjá lærarunum er hon lækkað 1 pst. í sama tíðarskeiði.

Í New York er byrjannarlönin hjá einum lærara (cand. mag.) 24.150 kr. um árið. Ein bilstjóri fær 30.870 kr.

Í Flint í Michigan er meðallönin hjá einum faklærdum arbeiðara 35.700 kr., men ein proffessari við lærda skúlan í sama býi fær einans góðar 32.000 kr.

Lærararnir eru verri fyrri enn flest onnur. Arbeiðsvika teirra er ikki styt. Tvørturímóti hava teir fingið ein hóp av skriviarbeiði aftrat. Meginparturin fær onga søn fyrri summarfrítíðina, ið er 2—3 mánaðir. Afturat at vera móðdir a vat hav nóg ov nógv børn í klassunum, mugu teir arbesða bæði á kvöldi og um halguna, um teir vilja loyva sær tað luksusa a tforsyrgja einari familju.

Soleiðis er vordið í háborg kapitalismunnar.

Kriminalpoliti

er stórir törvur á í Føroyum, men nú er ætlanin at seta ein slíkan. Í lötuni er bert ein kriminalpolitistur í landinum. Tað er Per Martins ið hevur verið her, síðan bumburoyndirnar í Klakksvík.

Føroya Ferðamannafelag

sókir mann, ið kann átaka sær raksturin av Ferðamannastovuni.

Í fyrstu syftu kann ikki rokast við fullum dagsarbeiði alt árið. Lön eftir avtalu. Skrivlig umsókn innan 15/4 56.

Føroya Ferðamannafelag.

VALDEMAR LÜTZEN
Telf. 1020 Thorshavn.